

Complexnummer: 521100

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex De Schans

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

521101, 521102, 521103, 521104, 521105, 521106, 521107

Woonplaats

Tilburg

Gemeente

Tilburg

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

De Schans 121, 5011 EN te Tilburg

Complexomschrijving

Inleiding

De Schans, voorheen Heikant geheten, was van oorsprong een driehoekige 'plaetse'. Het vormde rond 1600 de kern van de herdgang Heijdseijde, op enig moment gesplitst in Oosten- en Westen-Heikant. Oosten- en Westen-Heikant werden bij de nieuwe wijkindeling in 1879 weer samengevoegd tot de wijk Heikant. Tot in het begin van de twintigste eeuw was de Heikant nog geheel afgezonderd van de stad. De oude structuur en het wegenstelsel zijn mede hierdoor nog goed herkenbaar. Als gevolg van verdergaande ontwikkelingen ontstond rond het plein een lintbebouwde structuur die het karakter heeft van een dorpscentrum hetgeen nog zichtbaar is in de maat, schaal en functie van de bebouwing die voornamelijk dateert uit de negentiende en twintigste eeuw.

In 1871 besloot mgr. Zwijsen tot de oprichting van de parochie Heikant waarna in 1872 werd begonnen met de fundering van een nieuw te bouwen kerk aldaar. Op 8 september 1873 werd de kerk door deken W. van der Ven gewijd en vervolgens op 23 juni 1879 door mgr. Godschalk geconsacreerd. Eerste pastoor van de nieuwe parochie was Leonardus van der Steen (1873-1904) onder wiens pastoraat de pastorie werd gebouwd (1874). Vanaf 1902 vestigden enkele leden van de door mgr. Zwijsen gestichte congregatie van de Zusters van Liefde zich op de Heikant. Zij legden zich onder andere toe op het onderwijs voor meisjes. Onder pastoor H. van de Veerdonk (1904-1935) werd de school uitgebreid en verrees er tevens een patronaatsgebouw. Ter gelegenheid van zijn veertigjarig priesterjubiläum kreeg pastoor Van de Veerdonk in 1924 van de parochianen een Mariabeeld aangeboden dat tegenover de kerk werd geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

De bebouwing die deel uitmaakt van het hieronder beschreven complex concentreert zich langs de noord-westzijde van het driehoekige plein met achtereenvolgens de KERK (1), de PASTORIE (2), het KLOOSTER (3) en de SCHOOL (4). Tegenover het klooster en de school werd het PATRONAATSGEBOUW (5) opgetrokken. Op de zuid-oostelijke punt van het plein staat het WOONHUIS (6), genaamd het 'bovenmeestershuis'. Tenslotte staat tegenover de kerk een MARIABEELD (7). De Schans is een sinds 1982 van gemeentewege beschermd stadsgezicht onder de naam 'De Oude Heikant'.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven ruimtelijke structuur van landschap en bebouwing. Het complex is tevens van belang wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Deze waarden worden versterkt door de situationele waarden: de samenhang van historisch-ruimtelijke, structurele en functionele kwaliteiten van de bebouwde en onbebouwde ruimte. De beschreven bebouwing is bovendien van belang vanwege de gaafheid van de meeste onderdelen en het gehele ensemble.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521101

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82692/91

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
De Schans	121			5011 EN	Tilburg		
Zellerstraat	78			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	80			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	82			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	84			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	86			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	88			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	90			5011 ES	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Tilburg		S					5841

Omschrijving**

Inleiding

Nadat in 1873 De Heikant tot een zelfstandige parochie was verheven werd een aanvang gemaakt met de bouw van de KERK, gewijd aan Maria Onbevlekt Ontvangen. Het ontwerp was van de hand van de Tilburgse aannemer en steenfabrikant J.C. van den Heuvel (1825-1904). Reeds in hetzelfde jaar werd de kerk door pastoor Leonardus van der Steen gewijd. De kerk werd in een sobere neogotische stijl opgetrokken. Tijdens de oorlogshandelingen raakten enkele vensters van de kerk beschadigd. De schade werd in 1948 hersteld. In 1954 kreeg de kerk aan de zuidzijde een nieuw ketelhuis met berging, dat buiten de bescherming valt.

Omschrijving

Driebeukige basilikale kerk met transepten en driesijdig gesloten koor met lager aangezette kooromgang. Schip, transepten en koor hebben een aansluitend zadeldak gedekt met leien in Maasdekking en voorzien van een geprofileerde overstekende bakgoot waaronder een muizetandfries. Op het dak van het schip aan beide zijden twee houten dakkapellen onder zadeldak met schildeinden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 29 juni 2024

en pironen, voorzien van een houten luik met twee ruitvormige uitsparingen. Het schip en de lager aangezette zijbeuken onder lessenaarsdak met bakgoot, zijn door middel van onversneden steunberen geleed in vier traveeën met elk een spitsboogvenster met, zoals overigens ook in de andere vensters, natuurstenen driepastracering met vierpassen en visblaasmotieven waarin een eenvoudige glas-in-lood vulling en natuurstenen afzaat.

De transepten hebben een doorgemetselde topgevel onder ezelsrug met uitgemetselde schouders onder natuurstenen geprofileerde dekplaat. De gevels van de transepten worden bijna geheel ingenomen door een spitsboogvenster met in de top een klein driezijdig venster met driepas. Het spitsboogvenster heeft een natuurstenen afzaat waaronder een met beton gevuld rechthoekig spaarveld, het geheel in een spitsboogvormig spaarveld met bakstenen afzaat. Onder deze vensters een uitgebouwde biechtstoel geleed door lisenen met in de westgevel een opgeklampte deur. Aan de noordzijde heeft de biechtstoel een plat dak, aan de zuidzijde een schilddak gedekt met leien in Maasdekking. In de west- en oostgevel van de transepten een venster als in het schip. Op de hoeken van de transepten overhoeks geplaatste tweemaal versneden steunberen met natuurstenen afzaten. Op de samenkomst van de koortraveeën en het transept is de zijbeuk, zoals aan het schip geplaatst, nog over één travee voortgezet. Opvallend is hierbij de aan de oostzijde driezijdige sluiting van deze zijbeuktravee welke kapellen herbergt. In de muur van de koortravee een klein driezijdig venster zoals in het transept. De twee overige koortraveeën bezitten, evenals de driezijdige koorsluiting, hoge spitsboogvensters. Op de hoeken van de koorsluiting overhoeks geplaatste steunberen. In het schildeind van het koor een dakkapel gelijk aan die op het schip. Aansluitend op de zijbeuktravee een lager aangezette, niet door lisenen gelede zijbeuk welke aansluit op de laatste twee koortraveeën en de kooromgang met op de hoeken overhoeks geplaatste steunberen en voorzien van een bakgoot waaronder een muizetandfries. In de muurdelen van de zijbeuk twee getraliede spitsboogvensters, in de muurdelen van koor en omgang bevindt zich tussen de vensters een gelijkvormig spitsboogvormig spaarveld. Eén van de vensters in de zijbeuk van de koortravee aan de noordzijde is in november 1996 gewijzigd in een deur.

Aan de zuidzijde is aan het transept een uit 1954 daterende uitbouw onder plat dak ten behoeve van de verwarming geplaatst. Op de samenkomst van koortravee en transept een zeshoekige schoorsteen. Op de viering een op een vierkante basis opgetrokken geheel uit zink vervaardigde open dakruiter onder achzijdige naaldspits gedekt met lei in Maasdekking en voorzien van wimbergen met natuurstenen deklagen. Op de top een bolkruis met vergulde weerhaan. De dakruiter is afgesloten door middel van een eenvoudige balustrade. De driebeukige opbouw van de kerk wordt weerspiegeld in de facade. Centraal hierbij een hoog opgaande enigszins risaliserende topgevel waarvoor een portaal, het geheel geflankeerd door twee lagere topgevels. De gevels hebben een natuurstenen ezelsrug op de noklijn met op de top een natuurstenen console waarop een bakstenen basis bekroond door een natuurstenen pinakel. De bekroning op de centrale gevel is geheel in natuursteen uitgevoerd.

De gevels worden geflankeerd door overhoeks geplaatste steunberen welke eveneens worden bekroond door natuurstenen pinakels. De steunberen van de lagere gevels zijn tweemaal versneden, die van de centrale gevel driemaal met op de versnijdingen natuurstenen dekplaten. De indeling van de gevels is, afgezien van de gebruikte formaten, identiek: een spitsboogvenster met in de top een spitsboogvormig drielingvenster. De twee vensters in de lagere gevels zijn blind met in de top een samengestelde driepastracering en de top omgeven door een geprononceerde natuurstenen lijst. Het venster in de centrale topgevel is geheel voorzien van tracering en is tevens beglaasd. Het venster is bovendien voorzien van een dubbele omlijsting waarvan de binnenste rust op twee slanke colonnetten met kapiteel. Onder het venster spaarvelden met driepastracering.

Het beglaasde drielingvenster in top van de centrale gevel is, in tegenstelling tot dezelfde overigens blinde vensters in de lagere gevels, eveneens voorzien van een enkelvoudige omlijsting en een natuurstenen afzaat. De drielichtvensters in de lagere gevels zijn verbonden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door een cordonlijst die aansluit op de afzaten. De colonnet rechts van het grote centrale venster is afgebroken door een dwarsgeplaatste afzaat. Hieronder is tegen de gevel een vijfzijdige traptoren geplaatst, onder spits gedekt met lei in Maasdekking en voorzien van kleine wimbergen met natuurstenen dekljst waaronder een lancetvenster. In de top van de centrale gevel een uurwerk.

De kerk bezit een uitgebouwd portaal op nagenoeg vierkante plattegrond onder steil zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. Het portaal is aan drie zijden voorzien van een topgevel, die aan de voorzijde hoger, met hardstenen noklijst met hogels en bekroond door een kruisbloem, het geheel geflankeerd door hardstenen pinakels op bakstenen steunberen. In de zijgevels een verdiept gelegen spitsboogvormig portiek waarin een opgeklampte segmentvormige deur, in de voorgevel een opgeklampte gedeelde deur onder natuurstenen latei waarboven een getraceerd en beglaasd boogveld.

In de omgang vanaf de zuidzijde achtereenvolgens een spitsboogvormig portiek dat toegang geeft tot de keuken en vervolgens een getralied spitsboogvenster met eenvoudig glas-in-lood. Ook de overige vensters in de kooromgang zijn op deze wijze uitgevoerd. In de overige gevels van de omgang een opgeklampte deur met sierbeslag en spitsboogvormig bovenlicht met tracering; twee blinde spitsboogvormige spaarvelden waartussen een spitsboogvenster; in de wand aan de oostzijde drie vensters: het rechter blind en op het dakschild een hijsluik onder zadeldak gedekt met lei in Maasdekking en voorzien van een opgeklampte deur. De omgang is voorzien van enkele getraliede koekoeken waarin tweeruits keldervensters onder segmentbogen. De gehele kerk is voorzien van een bakstenen plint met op elke verspringing een natuurstenen blok. Op diverse plaatsen zijn roodkoperen afvoerpijpen aangebracht.

In het sobere interieur met hardstenen plavuizen zijn schip en zijbeuken gescheiden middels spitsboogvormige geprofileerde arcades op pijlers. De kerk heeft vierdelige kruisribgewelven waarvan de transversaalbogen rusten op colonnetten met kapitelen waarop eikenbladmotieven. De viering wordt ondersteund door bundelpijlers met kapitelen. Het onderste deel van de vensters in het schip en de zijgevels van de transepten is voorzien van een geprofileerde dorpel waaronder blindtracering. Onder de driezijdige vensters in de transepten bevindt zich eveneens een dergelijke blindtracering. Onder de grote vensters in transepten spaarvelden met blindtracering in vierpas. In de doorgang naar het portaal een gedeelde, in die naar de sacristie in de eerste travee van de zuiderzijbeuk, een enkele eiken paneeldeur onder korfboog. In het noordertransept een gedeelde eikenhouten deur in een rondboogvormig spaarveld. Voorbij de transepten eindigen de zijbeuken in driezijdige kapellen met spitsboogvormig kruisribgewelf. Koor en koortraveeën zijn toegankelijk via een drietredige verhoging. In zuidzijde van de kooromgang, bereikbaar via eiken paneeldeuren onder segmentbogen en rijk gesneden eiken deuren onder korfbogen, een keuken en vervolgens een sacristie met deels het oorspronkelijk interieur (kasten, paneeldeuren, lambrizeringen). Aan de noordzijde is de kooromgang gewijzigd en zijn hedendaagse glas-in-lood ramen geplaatst. Door twee kleine spitsboogvensters, eveneens met hedendaags glas-in-lood ramen heeft men zicht op het koor. In beide zijmuren een getoogde paneeldeur met geheng met decoratief snijwerk. In het koor bevinden zich open tribunes met balustrades die uitkijken op het koor. Op de tribunes kasten met paneeldeuren. In de kooromgang, aan de zuidzijde een rijk gesneden paneeldeur onder korfboog die leidt naar een portiek onder spitsboog dat via een gemetselde trap toegang geeft tot de tuin achter de pastorie. De inventaris is weliswaar nagenoeg compleet maar niet meer op zijn oorspronkelijke plaats aanwezig. De retabels en dergelijke zijn uiteen gehaald en de vier reliëfs verspreid door de kerk opgesteld. Aanwezig zijn nog ca. vijftien beelden, mogelijk deels van de hand van Hendrik van der Geld (?). Hieronder twee engelen, een kruisbeeld, Antonius van Padua, Antonius Abt, de Goede Herder, Barbara (2x), Maria met Kind en Laurentius. De kerk bezit ook een doopvont met uit zwart en wit marmer en graniet samengestelde voet en kuip met messing deksel en een vrijstaand eikenhouten tabernakel onder zadeldak. Tegen de westgevel een vernieuwde orgeltribune.

Waardering

Het gebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de stijl en als voorbeeld van het werk van de architect. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. De kerk is bovendien van belang vanwege de gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521102

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82692/70

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
De Schans	121			5011 EN	Tilburg		
Zellerstraat	78			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	80			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	82			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	84			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	86			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	88			5011 ES	Tilburg		
Zellerstraat	90			5011 ES	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Tilburg		S					5744

Omschrijving**

Inleiding

In 1874 werd, naast de kort daarvoor gereedgekomen kerk van Maria Onbevlekt Ontvangen, begonnen met de bouw van de PASTORIE. Dit Eclectische gebouw was een ontwerp van de Tilburgse architect H.J. van Tulder (1819-1903).

Omschrijving

De pastorie is een tweelaags bakstenen woonhuis op een ten opzichte van de rooilijn dwarsgeplaatste rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een afgetopt schilddak met op de vier hoeken schoorstenen en gedekt met leien in rensdekking. Het dak heeft een overstek waaronder klossen in de vorm van een tandlijst, welke aansluit bij de gestucte architraaf.

De symmetrische gevelopbouw, gedeeld door een geprofileerde cordonlijst en voorzien van gestucte plinten, heeft aan voor- en achterzijde vijf vensterassen waarvan de middelste wordt ingenomen door een ingang met gestucte omlijsting en hardstenen dorpels.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 29 juni 2024

In de voorgevel een in visgraatmotief opgeklampte deur met luikje en een ongedeeld getoogd bovenlicht met glas-in-lood vulling met voorstelling van de Goede Herder, het geheel omgeven door een brede gestucte lijst met onder de cordonlijst consoles. In de achtergevel een gedeelde, deels beglaasde deur voorzien van ajour deurrooster onder een getoogd, gedicht bovenlicht met roedenverdeling.

De vensters in zowel voor- als achtergevel bestaan uit getoogde zesruits schuifvensters met hardstenen dorpel met in de bovenlichten op de begane grond eenvoudige glas-in-lood vullingen. De vensters aan de voorzijde zijn omgeven door een gestucte omlijsting met kuif en door middel van eveneens gestucte velden verticaal verbonden. Aan de achterzijde een eenvoudige geprofileerde omlijsting.

Tegen de linkergevel van de pastorie een oorspronkelijk eenlaagse, later verhoogde uitbouw onder plat dak met geprofileerd boeiboord en cementeerde plint. In de voorgevel hiervan op de begane grond een zesruits, op de verdieping een tweeruits getoogd schuifvenster met hardstenen dorpel onder getoogde strek. In de zijgevel van deze aanbouw een (later vervangen) gedeeld openslaand vierruits venster onder segmentboog met gedicht boogveld. In de rechterzijgevel van de pastorie op de verdieping een zesruits venster.

Aan de tuinzijde in de gevel op beide verdiepingen een gedeeld vierruits schuifvenster onder segmentboog met hardstenen dorpel en driedelig bovenlicht. Ter hoogte van het maaiveld een openslaand venster onder segmentboog, het geheel in een koekoek welke is afgesloten middels een smeedijzeren hekwerk. Tussen de kerk en de uitbouw een eenlaagse verbinding met een getoogde, gedeelde opgeklampte poort en een opgeklampte deur met een thans opgeklampt getoogd bovenlicht, beide onder boogrug. In het nagenoeg ongewijzigde interieur zijn nog aanwezig de (al dan niet beglaasde) paneeldeuren, het glas-in-lood in de wand tussen voorkamer en hal, het portaal met deur, gekoppelde vensters en bovenlichten, het geheel met glas-in-lood vulling, de betegelde vloeren en de trap. De voortuin is omgeven door een smeedijzeren hek en lage muren uit strenpersstenen tussen bakstenen kolommen met een bekroning en afzaat uit hardsteen. Aan de achterzijde een met marmer geplaveid terras.

Waardering

Het gebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de stijl en als voorbeeld van het werk van de architect Van Tulder. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. De pastorie is bovendien van belang vanwege de gaafheid van het in- en uitwendige en de samenhang met het gehele ensemble.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521103

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82689/9

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
De Schans	123			5011 EN	Tilburg		
Schumannpad	1			5011 EV	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Tilburg		S					5938

Omschrijving**

Inleiding

In 1902 werd ten oosten van de pastorie in opdracht van de Congregatie van de Zusters van Liefde een KLOOSTER gesticht, aanvankelijk bekend als het 'Liefdesgesticht op den Heikant', later aangeduid als Sint-Leonardusgesticht. Het klooster bestond aanvankelijk uit het huis van de kinderen van de wever-koopman Bernardus Somers. De grond voor de bouw van het kerkelijke centrum werd door hen geschonken. Het was een evenwijdig aan de rooilijn opgetrokken eenlaags woonhuis van vijf traveeën uit 1872. Dit werd in 1907 uitgebreid met drie traveeën en een tweede bouwlaag. Links verees een haaks hierop gebouwde tweelaagse vleugel naar een ontwerp van architect C.F. van Hoof. In latere jaren onderging het klooster enkele wijzigingen (1918, 1928-1929 naar plannen van Th.N. Kennis, 1931, 1939). In 1977-1978 kreeg het voormalige klooster de bestemming van wijkcentrum waarvoor het interieur ingrijpend werd verbouwd.

Omschrijving

Op een, ten opzichte van de rooilijn dwarsgeplaatste, asymmetrische T-vormige plattegrond in baksteen opgetrokken tweelaags gebouw onder samengesteld zadeldak gedekt met leien in Maasdekking.

Aan de voorzijde bestaat het gebouw uit een risaliserende trapgevel en een rechte gevel onder zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. Beide gevels zijn voorzien van strengpers speklagen. In de symmetrische trapgevel op de begane grond en de eerste verdieping elk twee achtruits schuifvensters met een tweeruits bovenlicht onder getoogde strek en hardstenen dorpel. In de top twee smalle, rechthoekige drieruits vensters onder spitsboog. In de boogvelden van de vensters een mozaïek van bak- en strengpersstenen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tussen de twee vensters een spitsboognis omlijst door een band van rode strengpersstenen.

In de nis, ter hoogte van de boogaanzet, een hardstenen ('witte Morleijsteen') baldakijn voorzien van kantelen waaronder een hardstenen beeld is geplaatst voorstellende de H. Leonardus van Veghel met om zijn nek een strop, de rechterhand in het zegengebaar opgeheven. In de linkerhand heeft hij een schotel waarop zijn afgebeeld een kelk met hostie boven twee gekruiste sleutels. Onder de nis een hardsteen met inscriptie 'St. Leonardus'. De gevel eindigt in een trapgevel met uitkragende schouders. De treden zijn afgedekt met hardstenen dekplaten.

De rechte gevel, met in totaal acht vensterassen, bestaat uit twee delen. In het linker deel van de gevel bevinden zich op beide verdiepingen vijf symmetrisch geplaatste vensterassen met op de begane grond centraal een vernieuwde geheel glazen deur. De ingang is omgeven door een gestucte lijst, aan de bovenzijde bestaand uit een hoofdgestel rustend op colonetten met balustervormige kapitelen. Boven de deur een bovenlicht met afgeronde hoeken. Rechts naast de deur een baksteen met inscriptie '24/4/1872'. Aan weerszijden van de deur twee zesruits schuifvensters welke middels een hardstenen cordonlijst met elkaar zijn verbonden. Deze vensters zijn, in tegenstelling tot de zesruits vensters op de verdieping, voorzien van een gestucte lijst met kuif. In het boogveld een mozaïek van bak- en strengpersstenen. Het sobere later aangebouwde rechterdeel deel van de voorgevel bevat drie vensterassen met zesruits vensters en is teruggelegen ten opzichte van het eerder beschreven deel. Alle gevels aan de voorzijde zijn voorzien van een hardstenen plint.

De linkerzijgevel van de risaliserende trapgevel is, middels vijf afgeschuinde steunberen met hardstenen dekplaten, over de twee verdiepingen verdeeld in zes traveeën. Vanaf de voorgevel zijn achtereenvolgens in de traveeën geplaatst een venster zoals aan de voorzijde, in de volgende twee traveeën een zelfde venster met echter in het boogveld een eenvoudig bakstenen mozaïek, vervolgens een klein zesruits venster en in de laatste twee traveeën een klein getoogd vierruits venster onder getoogde strek. Op de verdieping in de eerste travee een venster zoals aan de voorzijde, in de volgende traveeën een ijzeren spitsboogvormig achtruits venster met hardstenen dorpel. De laatste travee wordt ingenomen door een vierkant getoogd venster onder getoogde strek. De zijgevel wordt in de eerste twee traveeën aan de bovenzijde afgesloten door een bakstenen fries, vanaf de derde travee overgaand in een dubbele tandlijst. In de rechterzijgevel op de begane grond en de verdieping twee zesruits vensters zoals in de voorgevel. De vensters op de verdieping bevinden zich geheel rechts in de gevel. Het achterste deel van de gevel is later opgetrokken en wordt evenals een deel van de achtergevel ingenomen door een recente eenlaagse uitbouw. De achtergevel wordt op de begane grond grotendeels ingenomen door de recente uitbreiding. Links een dwars op de voorbouw geplaatste vleugel onder mansardedak met daarvoor eenzelfde zij het lagere en smallere uitbreiding. In het voorste deel, afgedekt met gevelpannen, in de top twee rechthoekige en op de verdieping een samengesteld venster. In de erachter gelegen uitbouw, voorzien van windveren, een branddeur met bovenlicht waaronder een deels beglaasde deur met bovenlicht. In de centrale achtergevel, met bakstenen fries, op de verdieping enkele vierruits vensters. De begane grond wordt ingenomen door een eenlaagse latere uitbreiding. In de zijgevel van de vleugel uit 1907 bevindt zich op de verdieping een rechthoekig venster en twee spitsboogvensters welke behoren bij de kapel. Onder de goot een tandlijst. De achtergevel van deze vleugel is recent geheel vernieuwd.

In het interieur is op de verdieping van de vleugel uit 1907 nog aanwezig de driezijdig gesloten kloosterkapel. Tegen de muren lisenen (deze zijn tot op ca. twee meter boven de vloer verwijderd) waarop consoles die de spitsboogvormige transversaalbogen dragen. Tussen de lisenen dunne gestucte spitsboogvormige lijsten. Tussen de transversaalbogen gestucten stergeweven. In de sluiting twee rijkgesneden paneeldeuren met kozijn. In de 'westgevel' van de kapel een kleine zangtribune met houten balustrade. Elders op de verdieping zijn nog aanwezig enkele paneeldeuren en ingebouwde kasten met gedeelde paneeldeuren. Het klooster is aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

straatzijde omgeven door een smeedijzeren hekwerk op een laag, uit bak- en strengpersstenen vervaardigd muurtje waarin enkele hardstenen elementen.

Waardering

Het klooster is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de stijl en als voorbeeld van het werk van de architect Van Hoof.

Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Het klooster is bovendien van belang vanwege de gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521104

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82689/25

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tilburg	Tilburg	Noord-Brabant

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Tilburg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tilburg	S			3640

Omschrijving**

Inleiding

In 1911 werd naast het 'Sint-Leonardusgesticht' een SCHOOLGEBOUW voor lager onderwijs opgetrokken, in 1930 omschreven als de 'Bewaarschool der Parochie OLV. Onbevlekt Ontvangen'.

De school bestond oorspronkelijk uit vijf lokalen met een daarachter gelegen hal. Kort na het in gebruik nemen van de school volgde, naar plannen van de Tilburgse architect J. Donders, aan de achterzijde een uitbreiding met een gang waaraan grenzend twee lokalen en overdekte privaten. Naar een ontwerp van de Tilburgse architect C.J. van Meerendonk werd in 1930 aan de achterzijde een nieuwe uitbreiding bestaande uit een groot lokaal en een aan de twee achterste lokalen grenzende hal opgetrokken. De eerder genoemde privaten werden hierbij verplaatst. Na enkele kleine wijzigingen in 1952, (naar een ontwerp van F. Lambriex een aanbouw aan de rechterzijde; in 1965 aan de achterzijde de bouw van een nieuwe stookruimte) werd in 1983 het interieur van het schoolgebouw ingrijpend verbouwd. Het exterieur werd hierbij nauwelijks gewijzigd. Sindsdien bevat het gebouw verschillende wooneenheden.

Omschrijving

Schoolgebouw op onregelmatige plattegrond, opgetrokken in machinale baksteen. Het gebouw bestaat uit twee delen, gescheiden door een gang onder plat dak dat voorheen was voorzien van lichtrupsen. Aan de voorzijde (straatzijde) van deze gang bevindt zich een eenlaagse, langgerekte bouwmassa waarin de centraal gelegen voormalige ingang tot de school en daaraan grenzend vijf leslokalen. Aan de achterzijde van de gang bevonden zich twee lokalen, enkele dienstruimten en de privaten, en tevens een tweede gang die leidde naar een achter het hoofdgebouw gelegen groot lokaal.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vleugel aan de voorzijde bestaat uit een eenlaags, evenwijdig aan de rooilijn opgetrokken gebouw onder zadeldak gedekt met kruispannen en voorzien van een geprofileerde bakgoot. In de symmetrische voorgevel elf vensterassen met in de vijfde as een ingang met daarin een gedeelde, deels beglaasde paneeldeur met horizontaal smal bovenlicht waarboven een gedeeld bovenlicht, het geheel onder een getoogde strek.

Het boogveld is, evenals bij de vensters, gevuld met een mozaïek uit strengpersstenen. In de zevende vensteras een identieke ingang, zij het met slechts een gedeeld bovenlicht. In de overige assen twee gekoppelde, openslaande vierruits vensters met vierruits bovenlichten en hardstenen afzaten, het geheel onder getoogde strek. De strekken zijn verbonden door middel van een speklaag van strengpersstenen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door middel van een bakstenen dubbele tandlijst, aan de onderzijde door een hardstenen plint. In de linkerzijgevel, voorzien van een geprofileerde windveer waaronder een bakstenen rand, in de top een voormalig, nu dichtgemetseld recht venster met bakstenen afzaat, onder segmentboog met in het boogveld een mozaïek van strengpersstenen. Tegen de rechterzijgevel lisenen langs de zijden die aansluiten op een klimmend fries bestaande uit keperbogen. Het dak is voorzien van geprofileerde windveren.

In de top een nu gedicht zesruits venster onder segmentboog zoals in de andere zijgevel. Schuin aansluitend op deze gevel een eenlaagse uitbouw (1952) onder plat dak met geprofileerde bakgoot waaronder een tandlijst. In de gevel hiervan twee rechte klapvensters en een gedeeld openslaand vierruits venster, alle voorzien van een bakstenen afzaat en geplaatst onder een strek. Rechts in de gevel een paneeldeur met beglaasd luikje waarvoor een smeedijzeren rooster en hardstenen dorpel, het geheel onder een geprofileerde betonnen latei. De deur geeft toegang tot een vestibule welke aansloot op de centrale gang. Deze gang achter de lokalen is aan het andere uiteinde voorzien van een getoogde gedeelde, opgeklampte en deels beglaasde deur onder getoogde strek. Hierbij aansluitend een blinde topgevel welke de zijmuur vormt van de twee achterliggende lokalen onder zwak hellend zadeldak met boeiboord en tandlijst. In de symmetrische achtergevel van deze lokalen vier gekoppelde openslaande vierruits vensters met gedeeld bovenlicht en hardstenen afzaten, het geheel onder getoogde strek. Onder het boeiboord een tandlijst. Centraal op het dak een schoorsteen. Tussen deze lokalen en het in 1930 gebouwde grote lokaal is een lagere gang onder plat dak gesitueerd toegankelijk via een ingang met opgeklampte deur. Het grote lokaal, onder plat dak met geprofileerde overstek op klossen, heeft in de symmetrische rechter zijgevel twee grote, eenruits vensters met twee vierruits bovenlichten. In de symmetrische linkerzijgevel twee vensters, bestaande uit twee gekoppelde openslaande vierruits vensters met vierruits bovenlichten, het geheel onder een rollaag en met bakstenen afzaat. In de voorgevel van dit lokaal, de eigenlijke achtergevel van het schoolgebouw, twee driedelige vensters met gekoppelde, gedeelde openslaande vensters waarboven twee gekoppelde vierruits bovenlichten. De vensters hebben een bakstenen afzaat. Centraal tussen de vensters, op de plaats van een voormalige trap, een lager aangezette aanbouw onder plat dak waarin een gedeelde, opgeklampte deur.

De aan de straat grenzende speelplaats voor de school is omgeven door een bakstenen muur onder ezelsrug, geplaatst tussen kolommen met op de muur een smeedijzeren hek met op de spijlen een gietijzeren, peervormig ornament. Ter hoogte van de kolommen een uit smeedijzer vervaardigd samengesteld ornament. In de muur een (vernieuwde) poort tussen twee doorgemetselde gekanteelde kolommen. Grenzend aan deze twee kolommen is een deel van de muur aan weerszijden van de poort eveneens voorzien van kantelen. Rechts van de poort in dit deel van de muur een kleine getoogde opgeklampte poort onder segmentboog. Het meest rechtse deel van de muur werd in 1996-1997 gerestaureerd.

Aan de linkerkant wordt de speelplaats afgesloten door een lage geheel open aanbouw onder plat dak op geprofileerde palen met geschubde korbelen. Achterin bevinden zich enkele bakstenen, deels gepleisterde kleine privaten met een opgeklampte deur voorzien

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van een klein ruitje.

Waardering

De school is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de stijl. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Het schoolgebouw is bovendien van belang vanwege de gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521105

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82689/55

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tilburg	Tilburg	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Tilburg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tilburg	S			3476

Omschrijving**

Inleiding

In 1911 verrees aan De Schans een PATRONAATSGEBOUW, oorspronkelijk gewijd aan Johannes Berchmans, patroon van de jeugd. Nadat in 1913 de uit Tilburg afkomstige Petrus Donders eerbiedwaardig was verklaard werd het gebouw aan hem gewijd. Het patronaatsgebouw werd gebouwd in opdracht van het kerkbestuur van de parochie Heikant naar een ontwerp van de architect Jos Donders. Het gebouw heeft neo-romaanse elementen. De oorspronkelijke indeling, bestaande uit een entree welke van de overige delen van het gebouw is afgescheiden middels een uit panelen samengestelde wand, een zaal met verhoogd toneelpodium en een daarachter gelegen afgesloten bergplaats, werd in de loop der jaren enkele malen gewijzigd. In 1950 werd het gebouw aan de achterzijde verlengd door de toevoeging van een niet beschermde tweelaagse uitbreiding onder plat dak in verband met de huisvesting van een verkennergroep. In 1988-'89 werd het patronaatsgebouw ingericht tot gymnastieklokaal. Hiervoor werd aan het einde van de linkerzijgevel in bijpassende stijl een niet beschermde eenlaagse uitbouw onder plat dak toegevoegd met gebruikmaking van de uit de zijmuren afkomstige kozijnen. Het vroeger in de voorgevel geplaatste beeld, met een voorstelling van Petrus Donders als een geknielde man, werd in verband met slooplannen in de jaren '70 verwijderd. Het beeld werd omstreeks 1920 door J. Custers te Eindhoven vervaardigd. Het oorspronkelijke beeld werd onlangs gerestaureerd in het kader van 'Brabant 200' en is overgebracht naar de kerk van Maria Onbevlekt Ontvangen. In de voorgevel is een replica geplaatst.

Omschrijving

In baksteen met knipvoeg opgetrokken eenlaags patronaatsgebouw onder zadeldak gedekt met muldenpannen. Het gebouw is schuin ten opzichte van de rooilijn en de hieraan evenwijdig opgetrokken voorgevel geplaatst. De doorgemetselde topgevel aan de voorzijde heeft een verhoogde, bredere top waarin een aedicula met geprofileerde hardstenen console waarop een beeld. De top wordt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bekroond door een hardstenen kruis en wordt aan de achterzijde gesteund door een smeedijzeren constructie die rust op de nok van het dak. Deze symmetrische voorgevel wijkt, qua detaillering, sterk af ten opzichte van de sobere zijgevels, door de toepassing van een rijke baksteendetaillering in het klimmend fries langs de noklijn en de hoekpijlers met rechthoekige spaarvelden. Daarnaast is veelvuldig gebruik gemaakt van hardsteen: de samengestelde deklijst, plint, cordonlijsten en bogen boven de ingang en de vensters. Centraal een ingang met vernieuwde gedeelde en deels beglaasde paneeldeuren en voorzien van gekoppelde vensters en bovenlichten in houten kozijnen. Het boogveld is beglaasd en bezit een verspringende verticale ijzeren tracering welke eveneens is toegepast in de boogvulling van de vensters in de voorgevel. Onder deze boogvulling een T-venster met gedeeld bovenlicht. De hardstenen dorpels zijn door een hardstenen lijst verbonden. De hardstenen boogruggen met sluitsteen zijn aan de bovenzijde afgezet door met elkaar verbonden, uitstekende hardstenen lijsten welke ter hoogte van de sluitstenen zijn opgewipt.

Boven de deur een geprofileerde hardstenen gevelsteen met opschrift 'Patronaat / Petrus Donders'. In de rechterzijgevel hoog ingezette getoogde en gedeelde zesruits ijzeren vensters onder segmentboog en voorzien van een hardstenen afzaat. De linkerzijgevel bezit zes traveeën, gedeeld door lisenen, waarvan de eerste drie worden ingenomen door achtereenvolgens twee getoogde en gedeelde openslaande vensters met vierruits bovenlichten en hardstenen afzaat, gevolgd door een opgeklampte, gedeelde deur met vierruits bovenlichten.

Dezelfde volgorde is toegepast in de hierop volgende drie traveeën. De overige traveeën worden ingenomen door de in stijl toegevoegde uitbouw onder plat dak die eveneens door lisenen is geleed.

De achtergevel wordt ingenomen door de later aangebrachte tweelaagse uitbouw.

In het interieur zijn nog aanwezig het oorspronkelijke podium, deels onderkelderd, en de vestibule. Grenzend aan de linkerzijgevel een bakstenen schansmuur met uitgemetselde kolommen, het geheel onder een ezelsrug en voorzien van een smeedijzeren hekwerk. In de muur een gedeelde smeedijzeren poort tussen twee hoog opgemetselde kolommen.

Waardering.

Het patronaatsgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de stijl en als voorbeeld van het werk van de architect Donders. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Het patronaatsgebouw is bovendien van belang vanwege de gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Vergadering en vereniging

Functie

Patronaatsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521106

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82689/75

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tilburg	Tilburg	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Tilburg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tilburg	S			782

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS, bekend als de 'bovenmeesterswoning', werd volgens de gevelsteen gebouwd in 1873 in opdracht van M.J.A.M. Reijnen, een 'boer in ruste, afkomstig uit Moergestel'. Het pand heeft Eclectische elementen. De aanbouw aan de achterzijde is wellicht korte tijd later gebouwd.

Omschrijving

In handgevormde baksteen opgetrokken eenlaags woonhuis onder evenwijdig met de rooilijn geplaatst zadeldak gedekt met oud-Hollandse pannen. In de symmetrische voorgevel, welke met een betere kwaliteit baksteen is opgetrokken dan de overige delen van het woonhuis, vijf vensterassen met een getoogde stuc-omlijsting met kuif. Centraal een deels beglaasde paneeldeur voorzien van ajour smeedijzeren deurroosters en de oorspronkelijke (metalen) grepen en een hardstenen dorpel. Boven de deur een getoogd bovenlicht voorzien van een (los ingezette, niet oorspronkelijke) levensboom. Aan weerszijden van de deur twee (in stijl vernieuwde) zesruits getoogde schuifvensters met de nog oorspronkelijke tweeruits bovenlichten en hardstenen dorpels die deel uitmaken van een cordonlijst. De voorgevel wordt aan de bovenzijde begrensd door een gestucte architraaf waarboven een bakgoot op geprofileerde klossen. Beide zijgevels zijn opgetrokken als doorgemetselde topgevels met vlechtingen en afgewerkt met cementstenen daklijsten met op de top enigszins uitkragende, achthoekige schoorstenen op een vierkante basis. In de rechterzijgevel op de verdieping twee T-vensters met gedeeld bovenlicht en voorzien van een hardstenen dorpel. In de gevel bevinden zich enkele steekankers. In de linkerzijgevel beneden twee (in stijl vernieuwde) zesruits schuifvensters met de oorspronkelijke tweeruits bovenlichten. Op de verdieping twee vierruits schuifvensters met tweeruits bovenlicht. Alle vensters in de zijgevels bezitten hardstenen dorpels en zijn geplaatst onder een rechte strek. In de linker zijgevel twee koekoeken met tweeruits kelderramen met diefijzers, het linker (gedicht)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 29 juni 2024

onder een getoogde strek. In deze gevel tevens enkele steekankers. In de achtergevel aan de linkerzijde twee zesruits schuifvensters met hardstenen dorpel en tweeruits bovenlicht onder strek. De luiken ontbreken, de duimen zijn echter nog aanwezig. Links een opgeklampte deur met gietijzeren, door kleine roeden gedeeld bovenlicht bezet met blank gedecoreerd glas. De deur verleent toegang tot de centrale hal in het woonhuis.

Onder de mastgoot, geplaatst op de muur, een blok- en zaagtandfries. In het dakschild twee zestienpans dakramen. Het rechterdeel van de achtergevel wordt ingenomen door een haaks op het woonhuis opgetrokken eenlaagse aanbouw onder zadeldak dat insteeekt in het hoofddak. Het is gedekt met oud-Hollandse pannen. Onder de dakrand een tandlijst. Gezien de nog aanwezige bouwsporen was hier oorspronkelijk een identieke lijst als bij het woonhuis aanwezig. In de aanbouw zijn een bijkeuken, later ingebouwd toilet en een voormalige kleine stal ondergebracht. In de gevel aan de tuinzijde van de aanbouw een paneeldeur met bovenlicht en terrazzo dorpel gevolgd door een vierruits schuifvenster waarvan de luiken ontbreken, met hardstenen dorpel en tweeruits bovenlicht. Rechts in de gevel twee opgeklampte deuren met gedeelde bovenlichten. Tussen beide deuren bevindt zich een klein, uit kraaldelen opgeklampt luik waarvan de functie niet geheel duidelijk is. Het geeft toegang tot de achterste ruimte van de aanbouw die waarschijnlijk dienst deed als stal. Uitgezonderd dit luik zijn alle gevelopeningen voorzien van een strek. De aanbouw is onderkelderd en voorzien van een centraal op het dak geplaatste schoorsteen. In de topgevel van deze aanbouw een vernieuwd half rond venster onder boogrug met bakstenen dorpel. Op de verdieping een opgeklampt luik onder rondboog met gecementeerd boogveld. Het metselwerk langs de randen lijkt verstoord. Het dak heeft hier een overstek met geprofileerde windveren. In de gevel steekankers.

De achterzijde van deze uitbouw is, afgezien van twee kleine nieuw ingezette eenruits vensters, blind en voorzien van een eenvoudig bloktandfries en enkele steekankers. Een goot ontbreekt. Het interieur is op de begane grond als volgt ingedeeld: een centrale gang, uitkomend op een keuken welke zich aan de linkerzijde van het pand bevindt. Aan weerszijden van de gang een zogeheten 'voorkamer', aan de rechterzijde middels een later aangebrachte boog verbonden met de erachter gelegen 'huiskamer'. In dit nagenoeg ongewijzigde interieur bevindt zich nog een groot deel van de oorspronkelijke inrichting. In de hal een gestuct cassettenplafond met Art-Nouveau schildering. In de voorkamer rechts van de gang een rijk gestuct, eveneens gepolychromeerd plafond. In de andere voorkamer een eenvoudiger gestuct plafond met geschilderde rozet. De vloer van de hal is belegd met een terrazzovloer. Alle vertrekken zijn afgesloten middels paneeldeuren. In de keuken bevinden zich een hoge schouw en een hoog in de muur geplaatste kast met gedeelde paneeldeuren. Hieronder een doorgang naar de voorkamer met in deze doorgang een kast afgesloten met een gedeelde paneeldeur. Een andere paneeldeur in de keuken verleent via een bakstenen trap toegang tot de kelder met troggewelven op stalen ribben, een spoelbak en gemetselde wijnrekken. De indeling op de verdieping is, hoewel met gebruikmaking van de oorspronkelijke elementen (o.a. paneeldeuren), gewijzigd. De verdieping is toegankelijk via de oorspronkelijke trap welke op de etage is voorzien van een houten balustrade met geprofileerde stijlen.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het is van belang voor de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens de eenvoudige traditionele stijl. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Het is bovendien van belang vanwege de in- en uitwendige gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521107

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 augustus 2002
Kadaster deel/nr	82689/95

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tilburg	Tilburg	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Tilburg	Kerk bij De Schans

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tilburg	S			5841

Omschrijving**

Inleiding

Het beeld van Maria Onbevlekt Ontvangen, tevens patrones van de kerk, werd vervaardigd in opdracht van de parochianen en aan pastoor H. van de Veerdonk aangeboden ter gelegenheid van diens veertigjarig priesterjubileum in 1924.

Het beeld werd vervaardigd door de Eindhovense beeldhouwer J. Custers die samen met zijn broer F. Custers omstreeks 1895 in Eindhoven een atelier voor kerkelijke kunst oprichtte. Het beeld is naar de kerk gericht.

Omschrijving

Uit kalksteen vervaardigd beeld, voorstellende een staande Maria Immaculata met de handen gevouwen voor de borst. Maria staat op een halve bol met aan haar voeten een slang die een appel in de mond heeft. Rechts op de bol een maansikkel. Rond het hoofd van Maria een gebeeldhouwde krans van rozen. Achter haar hoofd een smeedijzeren nimbus. Het gehele beeld staat op een samengesteld voetstuk met opschrift 'Geheel schoon zijt gij / Maria en de smet / der erfzonde is niet in U'. Het beeld is aan de rechterzijde op het voetstuk gesigneerd 'J. Custers'. Het beeld staat op een bakstenen kolom met voluutvormige steunberen die aansluiten op een bakstenen ronde rand rondom het monument. De steunberen zijn op de uiteinden voorzien van een geprofileerd kalkstenen blok waarop een eveneens uit kalksteen vervaardigde vaas.

Waardering

Het Mariabeeld is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en geestelijke ontwikkeling welke zichtbaar is in de bewaard gebleven structuur van landschap en bebouwing. Het heeft kunsthistorische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 29 juni 2024

waarden wegens de stijl en als voorbeeld van het werk van het atelier Custers. Het heeft ensemblewaarde als deel van een complex, dat tevens van belang is wegens de historisch-ruimtelijke waarden die tot uiting komen in de samenhang van de functies van de bebouwing, de schaal en de relatie met de open ruimten. Het is bovendien van belang vanwege de gaafheid en de samenhang met het gehele ensemble.

Literatuur P. van de Sande, Kunst onderweg. 212 Kunstwerken in Tilburg, Tilburg 1986, nr. 208

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)